

Ain Kallis vaatab Tõravere ilmajaamas tuulemõõtja väljatrükitud näite. See seade võimaldab jälgida tuule suunda ja tugevust ka siis, kui moodne infotehnoloogia peaks elektrikatkestuse tõttu üles ütleva.

Ove Maidla

Ilmatark pole seapõrna näinud

TUULI KOCH
Tuuli.koch@postimees.ee

Ain Kallis, Valgetähe V klass

Harukordne, kui president annab ordeni mehele, kes tegutseb alal, mis inimestes kunagi täit rahulolu ei tekita. «Aga klimatoloogile pakub see ala alati rahulolu, sest iga torm ja ilma tekitatud pahandus on vesi meie tuuleveskile,» särab ilmateadlane Ain Kallis.

Esimene mõte, mis talle president Toomas Hendrik Ilvese määratud Valgetähe V klassi ordeni saamisest kuuldes pähe lõi, oli üks neegripealiku vastus pärast Buuri sõda, kui temalt küsiti, mis sõjas kõige valusam oli. «See, kui mulle orden rinda kinnitati,» kõlas vastus. «Sel hetkel mõtlesin küll: oh kui hea, et ma pole neegripealik!» muigab Kallis.

Tal ei ole õrna aimugi, kes teda ordenisaaja kandidaadiks esitas. «Eks iga inimene juba varajasest lapseast rõõmusta, kui keegi tunnustab, et ta on teinud midagi head,» nendib ta.

Külmad talved

Ain Kallise kooliajal juhtus harva, et sula või vihma tõttu koolis suusapäev ära jäi. Peamiselt paukus ikka 25-kraadine pakane ja suusad jäid koju leebemaid ilmu ootama.

Geograafiahuvilisest Paide koolipoisist riigi esiilmatargaks kasvanud Kallis vaatab praegugi igal hommikul aknast välja, et kas paistab päike või sajab.

Vaatab, et teada saada, mida selga panna. «Õeldakse, et pole head ilma, on head riided, ja vastupidi,» ei ole Kallisel lemmikilma.

Kallis on viibinud nii 43-kraadises külmas kui ka 43-kraadises soojas. «Mõlemas sai end üsna mõnusalt tunda.» 1984. aastal Lissaboni lähedal Atlandi ookeanil uurimislaeval kaks nädalat 8–11-pallises tormis olles vandus Kallis küll oma saatust, et miks ta sinna ronis.

«Mitte midagi sees ei püsinud. See oli küll üks hullemaid ilmakogemusi. Sai vannutud: «Kas me sellist ilma tahtsimegi?»» Kallis töötab nii Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudis kui ka TTÜ mere-süsteemide instituudis.

Kallis teeb märkmeid, kus muu hulgas ka ammu paberile pandud Anton Hansen Tammsaare tsitaat, mis kirjeldab 1914. ja sellele järgnenud aastat: «Ilmastik on muutunud inimesed närvlikuks». Tsitaadi põhjuseks olid temperatuurimuutused, mis tegid inimesed

tigedaks ning nad justkui tahtsid kogu aeg kakelda. Need olid järjestikku kaks väga kontrastset aastat. «Kui on ikka sopane ja mudane aeg ning see kestab kaua, siis muutuvad inimesed tõesti närvlikuks ja pahuraks,» leiab Kallis, et Tammsaare tsitaat peab väga hästi paika ka tänapäeval.

Kunagi pole rahul

«Inimesed küsivad, millal ilusam lumi maha tuleb. Kui külma tuleb üle kümne kraadi, siis küsivad nad, millal ometi soojemaks läheb,» räägib Kallis. «Siis leiavad inimesed, et kõik teed võiksid puhtad ja korras olla, aga tee kõrval võiks samas ka ilus lumi olla, siis on mõnusam ja valgem sõita.»

Seapõrna ja kohvipaksu pealt pole Kallis oma väärt teadmisi rahvale jaganud.

Samas tunneb ta looduse järgi ilmaennustajate vastu sügavat austust, sest need tunnevad loodust ja oskavad teha tähelepanekuid. Kallis pole aga seapõrna kunagi isegi näinud.